

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

Obchodní korporace osobní - ekonomické a právní aspekty

Bakalářská práce

Studijní program: B6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: 6208R085 – Podniková ekonomika

Autor práce: **Denisa Ovcharovičová**

Vedoucí práce: JUDr. Eva Karhanová Horynová

Zadání bakalářské práce

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Denisa Ovcharovičová**
Osobní číslo: E15000163
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: B6208R085 – Podniková ekonomika
Zadávající katedra: katedra podnikové ekonomiky a managementu
Vedoucí práce: JUDr. Eva Karhanová Horynová
Konzultant práce: Ing. Václav Kadleček
LUTO Automotive CZ, s. r. o., Controlling Specialist

Název práce: **Obchodní korporace osobní - ekonomické a právní aspekty**

Zásady pro vypracování:

1. Stanovení cílů a formulace výzkumných otázek.
2. Ekonomické a právní pojetí osobních obchodních korporací.
3. Veřejná obchodní společnost a komanditní společnost.
4. Analýza vývoje počtu v. o. s. a k. s. v České republice.
5. Formulace závěrů a zhodnocení výzkumných otázek.

Seznam odborné literatury:

- ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. 2015. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-735-5.
- DVOŘÁK, Tomáš. 2012. *Osobní obchodní společnosti ve světle rekonstrukce českého obchodního práva*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-755-1.
- NICKELS, William G., James M. MCHUGH and Susan M. MCHUGH. 2012. *Business: connecting principles to practice*. New York: McGraw-Hill/Irwin. ISBN 9780-07-802312-5.
- SALACHOVÁ, Bohumila. 2015. *Obchodní korporace a jejich přeměny (právní, účetní a daňové aspekty)*. Ostrava: Key publishing. ISBN 978-80-7418-220-4.
- ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, občanský zákoník (nový občanský zákoník). In: *Sbírka zákonů*, 22. 3. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb. ze dne 25. ledna 2012, o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: *Sbírka zákonů*, 22. 3. 2012, částka 34. ISSN 1211-1244.
- PROQUEST. 2017. Databáze článků ProQuest [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit.2017-09-28]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz/>

Rozsah práce: 30 normostran
Forma zpracování: tištěná / elektronická
Datum zadání práce: 31. října 2017
Datum odevzdání práce: 31. srpna 2019

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan Ekonomické fakulty

prof. Ing. Ivan Jáč, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2017

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS STAG se shodují.

9. 4. 2019

Denisa Ovcharovičová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, paní JUDr. Evě Karhanové Horynové za ochotu, trpělivost, cenné rady a odborné konzultace, které mi poskytla. Mé poděkování patří také panu Ing. Václavu Kadlečkovi za jeho připomínky a rady.

Anotace

Bakalářská práce s názvem Obchodní korporace osobní – ekonomické a právní aspekty se věnuje problematice osobních obchodních korporací. Práce je rozdělena do dvou celků – teoretického a praktického. První část se zabývá základními pojmy spojenými s tématem, charakteristikou obchodních korporací, veřejných obchodní společností a komanditních společností. Druhý díl práce je zaměřen na analýzu vývoje počtu osobních obchodních korporací v České republice v období od 1991 do 2017. Analyzuje počet vzniklých a zaniklých korporací od roku 2003 do roku 2017. Dále je uvedena prognóza budoucího vývoje osobních obchodních korporací. Predikce vývoje počtu osobních obchodních korporací je zhotovena pro budoucích 7 let, tedy do roku 2024. Prognóza vzniků a zániků osobních obchodních korporací je zpracováno pro budoucí 4 roky, tedy do roku 2021.

Klíčová slova

Analýza, komanditní společnost, obchodní korporace osobní, prognóza, veřejná obchodní společnost.

Annotation

Business Corporations personal – economic and legal aspects

The bachelor's thesis named Business Corporations personal – economic and legal aspects deals with issues of personal corporations. The aim of this final work is to find out how the personal business corporations have developed from time to time in the Czech republic and how they will evolve in the future. The thesis is divided into two parts – the theoretical and the practical. The first section deals with basic terms related to the topic, with the characteristics of business corporations, general partnerships and limited partnerships. Second part of the thesis focused on the analysis of the course of numbers of the personal business corporations in the Czech republic between years 1991 and 2017. It analyzes the numbers of incurred and extinct companies between 2003 and 2017. It also shows the prognosis of the future development of personal business corporations. The forecast for the development of the numbers of personal business corporations is made for the next seven years, so until 2024. The forecast for the incurred and extinct corporations is prepared for the next 4 years, until 2021.

Key words

Analysis, business corporations personal, general partnership, limited partnership, prognosis.

Obsah

Seznam obrázků.....	10
Seznam tabulek.....	11
Seznam zkratk.....	12
Úvod.....	13
1 Historie právní úpravy osobních obchodních korporací.....	15
1.1 Historie právní úpravy veřejné obchodní společnosti.....	15
1.2 Historie právní úpravy komanditní společnosti	16
2 Charakteristika základních pojmů	18
2.1 Podnikatel a podnikání.....	18
2.2 Obchodní závod	19
2.3 Obchodní firma	19
3 Korporace a obchodní korporace.....	20
3.1 Právní úprava obchodních korporací	21
3.2 Charakteristika obchodních korporací	22
3.2.1 Založení obchodní korporace	22
3.2.2 Orgány obchodní korporace	23
3.2.3 Vklad	24
3.2.4 Základní kapitál a podíl	24
3.2.5 Zákaz konkurence.....	26
3.2.6 Zrušení a zánik obchodní korporace.....	26
3.3 Rozdíl mezi osobními a kapitálovými korporacemi	27
4 Osobní obchodní korporace.....	29
4.1 Veřejná obchodní společnost.....	29
4.1.1 Charakteristika veřejné obchodní společnosti	29
4.1.2 Založení a vznik veřejné obchodní společnosti.....	30

4.1.3	Orgány veřejné obchodní společnosti	31
4.1.4	Práva a povinnosti společníků	31
4.1.5	Zrušení a zánik veřejné obchodní společnosti.....	32
4.1.6	Ekonomické a právní aspekty zaměřené na výhody a nevýhody v.o.s.	33
4.2	Komanditní společnost	34
4.2.1	Charakteristika komanditní společnosti	34
4.2.2	Založení a vznik komanditní společnosti	35
4.2.3	Orgány komanditní společnosti.....	36
4.2.4	Práva a povinnosti společníků	36
4.2.5	Zrušení a zánik komanditní společnosti	37
4.2.6	Ekonomické a právní aspekty zaměřené na výhody a nevýhody k.s.	39
5	Analýza vývoje počtu osobních obchodních korporací v České republice.....	40
5.1	Počet zastoupení osobních obchodních korporací	41
5.2	Počet vzniklých a zaniklých osobních společností.....	43
5.3	Prognóza vývoje osobních obchodních korporací.....	47
5.3.1	Prognóza vývoje počtu osobních obchodních společností.....	47
5.3.2	Prognóza počtu vzniků osobních obchodních společností.....	49
5.3.3	Prognóza počtu zániků osobních obchodních společností	51
	Závěr.....	54
	Seznam použité literatury	56

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1: Počet vzniklých a zaniklých v.o.s. v letech 2003 - 2017 .....</i>	44
<i>Obrázek 2: Počet vzniklých a zaniklých k.s. v letech 2003 - 2017 .....</i>	46
<i>Obrázek 3: Prognóza vývoje počtu veřejných obchodních společností .....</i>	48
<i>Obrázek 4: Prognóza vývoje počtu komanditních společností .....</i>	49
<i>Obrázek 5: Prognóza počtu vzniků veřejných obchodních společností .....</i>	50
<i>Obrázek 6: Prognóza počtu vzniků komanditních společností .....</i>	51
<i>Obrázek 7: Prognóza počtu zániků veřejných obchodních společností .....</i>	52
<i>Obrázek 8: Prognóza počtu zániků komanditních společností .....</i>	53

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1: Počet osobních obchodních korporací v letech 1991 - 1999</i>	41
<i>Tabulka 2: Počet osobních obchodních korporací v letech 2000 - 2008</i>	42
<i>Tabulka 3: Počet osobních obchodních korporací v letech 2009 - 2017</i>	42
<i>Tabulka 4: Počet vzniklých a zaniklých v.o.s. v letech 2003 - 2009</i>	43
<i>Tabulka 5: Počet vzniklých a zaniklých v.o.s. v letech 2010 - 2017</i>	43
<i>Tabulka 6: Počet vzniklých a zaniklých k.s. v letech 2003 - 2009</i>	45
<i>Tabulka 7: Počet vzniklých a zaniklých k.s. v letech 2010 - 2017</i>	45

Seznam zkratk

a. s.	Akciová společnost
EU	Evropská unie
k. s.	Komanditní společnost
MS	Ministerstvo vnitra
NOZ	Nový Občanský zákoník
ObchZ	Obchodní zákoník
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
v. o. s.	Veřejná obchodní společnost
ZOK	Zákon o obchodních korporacích

Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje problematice obchodních korporací osobních a zaměřuje se na ekonomické a právní aspekty. Obchodní korporace osobní jsou v České republice v porovnání s kapitálovými obchodními korporacemi málo rozšířené. To ovšem neubírá na zajímavosti těchto korporací.

Cílem bakalářské práce je zjištění, jak se z časového hlediska vyvíjely osobní obchodní korporace v České republice a následné vyhodnocení zjištěných poznatků a odhad dalšího vývoje osobních korporací pro několik příštích let. Stanoveného cíle je dosaženo pomocí analýzy, která čerpá informace ze statistického úřadu. Zhodnocení vývoje osobních korporací bude provedeno na základě porovnání zjištěných hodnot.

Důležitými literárními prameny při vypracování této bakalářské práce jsou zejména zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, publikace Právo obchodních korporací od autorky Stanislavy Černé (2015) a v neposlední řadě také odborné články.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části – část teoretickou a část praktickou. V teoretické části jsou nejprve vymezena historie právní úpravy osobních obchodních korporací, dále základní pojmy, které úzce souvisí s vybraným tématem – podnikání, podnikatel, obchodní závod a obchodní firma. Dále se teoretická část věnuje vymezení obchodních korporací jako celku, charakterizuje je a rozděluje je na osobní a kapitálové. Další část se věnuje podrobné charakteristice dvou osobních obchodních korporací, veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti, přesněji popisuje založení a vznik, orgány korporace, práva a povinnosti, zrušení a zánik a na závěr jsou zhodnoceny výhody a nevýhody daných korporací. Praktická část je zaměřena na analýzu vývoje veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti v České republice. Uvádí, kolik korporací bylo založeno, tedy zapsáno v obchodním rejstříku, kolik jich bylo z obchodního rejstříku vymazáno a kolik osobních obchodních korporací momentálně funguje. Dále se autorka v praktické části zaměřuje na ekonomické události, které ovlivňují založení, eventuálně vedou k zániku uvedených obchodních korporací. Praktická část také zahrnuje odhad dalšího vývoje obchodních korporací osobních v několika příštích letech. Zabývá se budoucím vývojem počtu osobních obchodních korporací a předpokládanými vznikly a

zániky veřejných obchodních společností a komanditních společností. Prognózy jsou zhotoveny pomocí funkce List prognózy v programu Excel. Při zpracování prognózy je zvolena 95% hranice spolehlivosti. Zhotovení predikce vývoje počtu osobních obchodních korporací je zvoleno pro budoucích 7 let. Pro odhad budoucích vzniků a zániků korporací je zvoleno čtyřleté období. Čím vyšší by byl rozsah predikce, tím větší by byly odchylky od skutečného budoucího stavu. Prognózy ve skutečnosti nepředpokládají ekonomické události nebo změny právní úpravy, které mohou nastat. Významné změny v ekonomice nebo změny právní úpravy mohou výrazně ovlivnit budoucí vývoj osobních obchodních korporací a to jak pozitivně, tak také negativně.

1 Historie právní úpravy osobních obchodních korporací

První kapitola bakalářské práce pojednává o nejdůležitějších aspektech vývoje právní úpravy osobních obchodních korporací, tzn. veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti.

Osobní obchodní korporace patří mezi nejstarší formu obchodních korporací. (Pelikánová, Černá, 2006)

1.1 Historie právní úpravy veřejné obchodní společnosti

Původ veřejné obchodní společnosti je spatřován v římskoprávních *societas iuris civilis*. Historický základ sdružování osob za účelem dosažení společného cíle byl zaznamenán na území dnešní České republiky již ve vrcholném středověku, kde byla v.o.s. známa pod názvem tovaryšstvo. (Černá, 2015)

Důležitým dokumentem ve vývoji veřejné obchodní společnosti je Všeobecný zákoník obchodní č. 1/1863 ř. z., účinný ke dni 1. července 1863, který přináší první podrobnější obchodně právní regulaci a upravuje v.o.s. v knize druhé – O společnostech obchodních, rozdíl první – O veřejné společnosti obchodní, člancích č. 85 – 149. Tento zákon neřešil jednoznačně, zda je nebo není v.o.s. právnickou osobou. (Černá, 2015)

Právní úprava obsažená ve Všeobecném obchodním zákoníku byla převzata zákonem č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, který se stal účinným dne 28. 10. 1918. Tento zákon stanovil, že veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají nadále v platnosti, ale budou recipovány do nově vytvořeného právního řádu Československa. Vývoj obchodně právní úpravy se zastavil s příchodem 2. světové války. Z právního řádu Československa se úprava v.o.s. vytrácí k datu 1. 1. 1951, kdy nabyl účinnost občanský zákoník (zákon č. 141/1950 Sb.), který zrušil Všeobecný obchodní zákoník. Občanský zákoník v §563 stanovil, že společnosti zřízené podle dřívějšího práva ke dni 1. 1. 1951 zanikají a díky tomuto zákonu tedy došlo k zániku existujících veřejných obchodních společností. (Černá, 2015)

Veřejná obchodní společnost tak na necelých 40 let zcela zmizela z československého právního řádu, neboť k obnově veřejné obchodní společnosti došlo přijetím poslední novely (zákon č. 103/1990 Sb.) nové právní úpravy hospodářského zákoníku, účinné od 1. 5. 1990. S touto novelizací získává veřejná obchodní společnost statut právnické osoby a stává se uznávanou formou obchodních společností. (Dvořák, 2008)

Podrobnější a komplexnější úpravu veřejné obchodní společnosti přinesl až zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník s účinností od 1. 1. 1992. Ten upravoval v.o.s. až do 31. 12. 2013, dokud nedošlo k rozsáhlé rekodifikaci soukromého práva. Tato rekodifikace ruší obchodní zákoník a nahrazuje ho zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), který je doplňován zákonem č. 89/2012 Sb., občanských zákoníkem. Oba tyto zákony nabyly účinnosti ke dni 1. 1. 2014.

1.2 Historie právní úpravy komanditní společnosti

Komanditní společnost je historicky nejstarším druhem obchodní korporace. Tato právní úprava má svůj původ taktéž v římském právu, konkrétně v institutu označovaném jako *pecunia traiecticia* nebo *fenus nauticum* (námořní zápůjčka). Jednalo se o zapůjčení kapitálu na financování dlouhodobé námořní plavby. (Dvořák, 2004)

Námořní zápůjčkou se věřitel zavazoval dlužníkovi, že mu půjčí svůj kapitál, dlužník se naopak zavazoval k tomu, že kapitál vrátí věřiteli, a to pokud dlužníkova loď dopluje do místa určení, naloží náklad a v pořádku se vrátí zpět. Riziko spojené s obchodním neúspěchem nebo havárií nesl věřitel, pokud dlužník nehodu nezavinil. Jednalo se tedy o odvážnou smlouvu. Zpočátku byl sjednán velmi vysoký úrok jako odměna. Tento úrok však v 6. století omezil císař Justinián a stanovil maximální výši úroku ve výši 12 %.

V českých zemích se až do poloviny 19. století zmiňovaly společnosti „tajné“ nebo „tiché“ namísto komanditních. Tyto dva pojmy rozlišil až Všeobecný zákoník obchodní, který nabyl účinnost k 1. 7. 1863. Tuto právní úpravu převzalo Československo v den jeho vzniku, tedy 28. 10. 1918, takzvaným recepčním zákonem, který přejímal téměř všechny právní předpisy, které platily ke dni vzniku Československa. (Dvořák, 2004)

V roce 1948 byl zaznamenán rychlý ústup pro komanditní společnosti, protože docházelo k potlačení jakékoliv formy soukromého podnikání. Právní zánik komanditních společností se datuje k 1. 1. 1951, kdy nabyl účinnost zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník. V důsledku toho došlo ke zrušení všeobecného obchodního zákoníku a komanditní společnosti musely na několik let zmizet z právního řádu. (Dvořák, 2012)

Teprve dopad politicko-společenských změn v roce 1989 dostal do popředí možnost obnovení soukromého podnikání a s tím související snahu o opětovný rozvoj tržní ekonomiky. Dne 1. 5. 1990 nabyl účinnost zákon č. 103/1990 Sb, který novelizoval hospodářský zákoník. Tímto dnem opět vznikla příležitost založit komanditní společnost. Jednalo se ovšem o velmi provizorní právní úpravu. Podrobnější právní úpravu komanditní společnosti přinesl až zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který nahradil hospodářský zákoník dne 1. 1. 1992. Obchodní zákoník měl v otázkách komanditní společnosti celou řadu nedostatků a nejasností. Například § 93 odst. 4 ObchZ odkazoval na užití ustanovení o společnících s.r.o. na komanditisty. Komanditní společnost byla pojata jako spojení prvků v.o.s. a prvků s.r.o. (Dvořák, 2004)

Dne 1. 1. 2014 došlo v České republice k rekonstrukci soukromého práva. Významným zákonem pro úpravu k.s. je zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Důležitou roli hraje také zákon č. 89/2012, občanský zákoník, nelze ho tedy opomenout.

2 Charakteristika základních pojmů

Druhá kapitola bakalářské práce má definovat pojmy podnikání, podnikatel, podnik a obchodní firma. Podnikat v České republice je možné jako fyzická osoba neboli živnostník nebo právnická osoba prostřednictvím obchodních korporací. Podnikáním je míněna soustavná činnost, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.

2.1 Podnikatel a podnikání

Definice podnikatele, potažmo podnikání podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku v §420, odst. 1 zní: *„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“*

Podnikatelem může být fyzická nebo právnická osoba. Podle § 421 NOZ podnikatelem je osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.

Za podnikatele se má obchodní korporace sama, ne jen jejich společníci. Ti totiž zakládají obchodní korporace, protože nechtějí podnikat sami. (Nickels a kol., 2012)

V ekonomickém pojetí je podnikání chápáno jako zapojení ekonomických zdrojů a jiných aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Právní předpisy pojem podnikání výslovně nepředkládají, proto je definici tohoto pojmu nutné odvozovat od pojmu podnikatel. (Novotný, Šašek, 2017)

V souvislosti s definicí podnikatele zákon č.89/2012 Sb., občanský zákoník, § 420 odst. 2 uvádí, že pro účely ochrany spotřebitele *„se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.“*

Smyslem podnikání je zhodnocení vloženého kapitálu. Aby bylo podnikání dlouhodobě úspěšné, musí být založeno na uspokojování potřeb zákazníků. Podnikání je spojeno s určitým rizikem neúspěchu. Velikost rizika se odvíjí podle charakteru činnosti, finanční síly podniku či úrovně konkurence. Podnikání může skončit zhodnocením vloženého kapitálu, ale i znehodnocením nebo úplnou ztrátou. (Mulačová, 2013)

2.2 Obchodní závod

Pojem obchodní závod vznikl po rekonstrukci právní úpravy. Definice obchodního závodu dle zákona 89/2012 Sb., občanského zákoníku v §502 zní: *„Obchodní závod (dále jen „závod“) je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.“*

2.3 Obchodní firma

Pojem obchodní firma úzce souvisí s pojmem obchodní korporace. Obchodní firma je jméno, pod kterým je obchodní korporace zapsána do obchodního rejstříku. Definice obchodní firmy dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku v § 423 zní: *„Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel nesmí mít víc obchodních firem.“*

Obchodní firma nesmí působit klamavým dojmem a nesmí být zaměnitelná s jinou obchodní firmou.

Název právnické osoby musí obsahovat označení její právní formy. (§ 132 odst. 2 NOZ) Tedy veřejná obchodní společnost musí obsahovat dodatek „veřejná obchodní společnost“ nebo může být nahrazen zkratkou „veř. obch. spol.“ nebo „v.o.s.“. Komanditní společnost musí taktéž obsahovat dodatek „komanditní společnost“, který může být nahrazen zkratkou „kom. spol.“ nebo „k.s.“. Obsahuje-li obchodní firma jméno komanditisty, ručí za dluhy společnosti jako komplementář. (§ 118 odst. 2 ZOK)

3 Korporace a obchodní korporace

Korporace je právnickou osobou a je vždy tvořena sdružením osob, které je organizovaným útvarem a zákon výslovně stanoví nebo lze ze zákona vyvodit, že má právní osobnost. Každý z členů korporace má povinnost chovat se vůči ní čestně a zachovávat její vnitřní řád. Společníci se sdružují za podnikatelským nebo nepodnikatelským účelem s úmyslem dosažení konkrétního cíle. (Černá, 2015)

Tímto cílem je nejčastěji dosažení zisku. Předmět podnikání konkrétně vymezuje, jakou aktivitou má být stanoveného cíle dosaženo. ZOK ukládá povinnost uvést předmět podnikání ve společenské smlouvě. (Černá, 2015)

Pojem korporace je odvozené z latinského slova *corpus*, které se překládá jako tělo. Jedná se o znázornění toho, že nezáleží na tom, kolika společníky je korporace tvořena. Vždy se z právního hlediska jedná o jednu samostatnou osobu. (Černá, 2015)

Občanský zákoník dle §20 definuje právnickou osobu jako: „... *organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná.*“ Právní osobností je míněno: „... *způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.*“ (§ 15 odst. 1 NOZ)

Pokud to dovoluje zákon, korporace může mít pouze jednoho člena. To však neplatí u osobních obchodních korporací. Klesne-li ovšem počet členů pod zákonem stanovený počet, soud korporaci automaticky zruší a rozhodne o její likvidaci. (Čech, Šuk, 2016)

Každá obchodní korporace má povinnost se zapsat do obchodního rejstříku, pokud tak neučiní, korporace nevznikne. Návrh na zápis korporace do obchodního rejstříku musí být podán do 6 měsíců ode dne jejího založení, nestanoví-li společenská smlouva jinou lhůtu. (§ 9 ZOK)

Rozhodne-li se fyzická nebo právnická osoba založit obchodní korporaci, musí se obeznámit s minimálním počtem osob, které korporace tvoří, minimální výší vkladu, výší základního kapitálu a velmi důležitým bodem je také ručení za závazky korporace. (Čech, Šuk, 2016)

Obchodní korporace jsou právníckými osobami, tedy nemohou za sebe jednat. Musí si proto zřídit statutární orgány, které jednají jejich jménem.

Mezi korporace se řadí obchodní korporace a spolky. Zákon o obchodních korporacích § 1 odst. 1 říká: „*Obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva.*“ Obchodní společnosti dělíme na osobní obchodní společnosti (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost), kapitálové obchodní společnosti (společnost s ručením omezeným, akciová společnost) a specifické nadnárodní formy obchodních společností (evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení).

3.1 Právní úprava obchodních korporací

Právní úprava zabývající se problematikou podnikání, prošla v nedávnu rozsáhlou úpravou. S účinností od 1. 1. 2014 vstoupil v platnost zákon č. 89/2012 Sb, občanský zákoník. Původní zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník zcela zanikl a byl nahrazen zcela novou právní normou, zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

Většina vztahů, které do 31. 12. 2013 řešil již zmíněný Obchodní zákoník, byla převzata novým Občanským zákoníkem, další část byla přesunuta do Zákona o obchodních korporacích, a nebo úplně zrušena. (BusinessInfo.cz, 2013)

Změna proběhla také v názvech některých pojmů, například původní pojem podnik se podle nového Občanského zákoníku nazývá obchodní závod, nebo obchodní společnosti jsou nyní označovány také jako obchodní korporace.

Jak bylo již zmíněno, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (Zákon o obchodních korporacích) nahradil z části Obchodní zákoník. Je nutné zdůraznit, že Zákon o obchodních korporacích neobsahuje úpravu závazkových vztahů. Tato úprava byla přesunuta právě do nového Občanského zákoníku.

Zákon o obchodních korporacích se zaměřuje pouze na nejnutnější právní problematiku, která se zásadně nedotýká oblasti života upraveného občanským právem. Zaměřuje se především na úpravu obchodních korporací a družstev, potažmo specifikuje se na oblast právníckých osob. (Synek, 2015)

ZOK obsahuje celkem 786 paragrafů a člení se na tři části s osmi hlavami. Část první zahrnuje šest hlav. Hlava první je zaměřena na společná ustanovení, základní kapitál, vklad podíl a podobně. Hlava druhá pojednává o veřejné obchodní společnosti a hlava třetí o komanditní společnosti. Čtvrtá hlava se zabývá společností s ručením omezeným a pátá hlava akciovou společností. Hlava šestá se zaměřuje na družstvo. Část druhá obsahuje dvě hlavy a popisuje ustanovení závěrečná a přechodná. Poslední, třetí částí je účinnost tohoto zákona.

Kromě výše uvedených zákonů, by měl podnikatel znát ještě následující:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu,
- zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád,
- zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty,
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

3.2 Charakteristika obchodních korporací

Tato kapitola charakterizuje společné znaky osobních obchodních korporací a kapitálových obchodních korporací. Za společné znaky lze považovat založení obchodní korporace, orgány obchodní korporace, vklad, základní kapitál a podíl, zákaz konkurence a zrušení a zánik obchodní korporace.

3.2.1 Založení obchodní korporace

Obchodní korporace se zakládá výhradně společenskou smlouvou. Zákon o obchodních korporacích dovoluje, aby obchodní korporaci založil jediný zakladatel. Ovšem pouze při zakládání korporace kapitálové. V takovémto případě se korporace zakládá zakladatelskou listinou.

V případě založení korporace zákon o obchodních korporacích výslovně uvádí, že není-li zakladateli návrh na zápis korporace do obchodního rejstříku podán do 6 měsíců ode dne jejího založení, nastávají účinky jako při odstoupení od smlouvy. Tato zákonem stanovená šestiměsíční lhůta může být však ve společenské smlouvě upravena.

Společenská smlouva je základním právním dokumentem, na kterém stojí existence obchodní korporace. Jejím cílem není pouze úprava právních a organizačních poměrů

korporace, ale je důležité, aby byla důkladně propracována tak, aby napomáhala stabilitě založené korporace a předcházela možným konfliktům uvnitř korporace. Nevyhovují-li v průběhu existence korporace některé části smlouvy, lze je změnit. Společenská smlouva musí obsahovat firmu a sídlo korporace, určení společníků uvedením firmy nebo názvu a sídla PO nebo jména a bydliště FO a předmět podnikání korporace. (Novotný, Šašek, 2017)

3.2.2 Orgány obchodní korporace

Se vznikem každé obchodní korporace je spojen vznik určitého počtu orgánů – orgánů obligatorních, povinně zřizovaných. Za určitých okolností zákon ukládá dané obchodní korporaci zřídit podmíněně obligatorní orgány. Obchodní korporace mohou zakladatelským právním jednáním zřídit také orgány fakultativní.

Obligatorně zřizovanými orgány u veřejné obchodní společnosti jsou všichni společníci jako nejvyšší orgán a každý společník jako statutární orgán. U komanditní společnosti jsou všichni společníci (komplementáři a komanditisté) jako nejvyšší orgán a každý komplementář jako statutární orgán. U společnosti s ručením omezeným je valná hromada jako nejvyšší orgán a jeden nebo více jednatelů jako statutární orgán. U akciové společnosti s monistickým systémem je valná hromada jako nejvyšší orgán, statutární ředitel jako statutární orgán a správní rada jako kontrolní orgán. U akciové společnosti s dualistickým systémem je valná hromada jako nejvyšší orgán, představenstvo jako statutární orgán a dozorčí rada jako kontrolní orgán. (Černá, 2015)

Za určitých podmínek musí mít obchodní korporace podmíněně obligatorní orgány. Podmíněně obligatorním orgánem je likvidátor, který je výkonným orgánem obchodní korporace od jejího vstupu do likvidace až do výmazu z obchodního rejstříku, resp. do revokace rozhodnutí o zrušení obchodní korporace a obnovení její běžné činnosti. Pro společnost s ručením omezeným může být podmíněně obligatorním orgánem dozorčí rada. Tu stručně upravuje ZOK s tím, že její zřízení může ukládat i jiný právní předpis než společenská smlouva, především zákon o přeměně obchodních společností a družstev nebo zákon o podnikání na kapitálovém trhu.

Kromě orgánů upravených zákonem mohou obchodní korporace zřizovat také nepovinné, fakultativní orgány. Jedná se především o orgány pomocného nebo technického charakteru. (Černá, 2015)

3.2.3 Vklad

Dle ZOK se vkladem rozumí peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace. Předmětem vkladu je vždy věc, kterou se společník nebo budoucí společník zavazuje vložit do obchodní korporace za účelem nabytí nebo zvýšení účasti v ní. Vkladovou povinnost mají u kapitálových korporací všichni společníci a komanditisté v komanditní společnosti. Vkladová povinnost může být splněna jako peněžitý vklad, tzn. splacení věci v penězích, nebo jako nepeněžitý vklad, tzn., že společník vloží do korporace jiné penězi ocenitelné věci. Společník nemá právo na vrácení předmětu vkladu po dobu trvání obchodní korporace ani po jejím zrušení.

Před vznikem obchodní korporace spravuje splacené nebo vnesené předměty vkladů pověřený správce vkladů, kterým může být i některý ze zakladatelů korporace. Všechny nepeněžité vklady musí být předány správci vkladu před zápisem korporace do obchodního rejstříku. (Novotný, Šašek, 2017)

Nepeněžním vkladem může být také závod nebo jeho část. V takovém to případě je předmět vkladu vnesen účinností smlouvy o vkladu. V případě, že je nepeněžitým vkladem pohledávka, je předmět vkladu vnesen účinností smlouvy o vkladu pohledávky. Předmětem vkladu společníka nemůže být jeho pohledávka za kapitálovou korporaci. (Novotný, Šašek, 2017)

3.2.4 Základní kapitál a podíl

Základní kapitál obchodní korporace je souhrn všech vkladů. Základním kapitálem je základní jmění při založení obchodní korporace vyjádřené zásadně v českých korunách. Z ekonomického hlediska slouží jako zdroj krytí majetku.

U kapitálových obchodních korporací je základní kapitál zákonem vyžadován. Veřejná obchodní společnost skládá základní kapitál fakultativně. Komanditní společnost je smíšenou korporací, která má také povinnost vytvářet základní kapitál. Ten se však tvoří

jen vklady komanditistů. Lze tedy shrnout, že základní kapitál vytváří povinně všechny obchodní korporace s výjimkou veřejné obchodní společnosti. (Novotný, Šašek, 2017)

V průběhu existence korporace je možné zvýšit nebo snížit základní kapitál. Novou výši základního kapitálu je nutné zapsat do obchodního rejstříku, včetně záznamu o provedených změnách. Do obchodního rejstříku se však zapisuje pouze výše základního kapitálu kapitálových korporací. (Černá, 2015)

„Podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.“ (§ 31 ZOK). Obsahem podílu je zejména právo člena podílet se na správě obchodní korporace, na jejím zisku určeném k rozdělení, na likvidačním zůstatku při jejím zrušení s likvidací, právo podílet se poměrně na zvýšení základního kapitálu a další práva. Součástí podílu v obchodní korporaci jsou i povinnosti, například povinnost být vůči obchodní korporaci loajální, vkladová povinnost společníků kapitálových korporací a členů družstev, povinnost dodržovat zákaz konkurence společníky osobních korporací či povinnost veřejné obchodní společnosti přispět k úhradě ztráty korporace. (Černá, 2015)

Obchodní korporace musí zachovávat ve vztazích ke svým členům zásadu rovného přístupu, nesmí tedy žádného svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat. (§ 212 odst. 1 NOZ)

Pro osobní obchodní korporace platí zásada stejné velikosti podílů, přesněji pro určení velikosti podílu společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře. Společníci mohou ve společenské smlouvě prolomit zásadu stejné velikosti podílů a diferencovat jednotlivé podíly (např. tak, že jeden ze tří společníků veřejné obchodní společnosti má 50% podíl a zbývající dva mají každý 25% podíl) v případě, že některý ze společníků představuje pro korporaci mimořádný přínos. (Černá, 2015)

Velikost podílu kapitálových obchodních korporací odráží přínos jednotlivých společníků při pokrytí základního kapitálu. Jako zásada platí, že podíl společníka odpovídá poměru jeho vkladu k základnímu kapitálu, resp. poměru vkladu společníka k celkovým vkladům všech společníků. Podle poměru jejich vkladů se určují také podíly komanditistů. (Černá, 2015)

3.2.5 Zákaz konkurence

Zákazem konkurence se rozumí zákaz určitého jednání společníka korporace, které může negativně ovlivnit činnost obchodní korporace. Zákaz konkurence platí pro všechny společníky veřejné obchodní společnosti, v komanditní společnosti pro komplementáře, ve společnosti s ručením omezeným pro všechny jednatele a v akciové společnosti pro členy představenstva a dozorčí rady. (Černá, 2015)

V případě v.o.s. nesmí společník bez svolení všech ostatních společníků podnikat v předmětu podnikání společnosti. Společník nemůže být ani členem statutárního nebo jiného orgánu jiné obchodní korporace s obdobným předmětem podnikání. Společenská smlouva může zákaz konkurence upravit odlišně. (§ 109 ZOK)

V případě s.r.o. nesmí jednatel bez svolení všech společníků podnikat v obdobném předmětu činnosti nebo podnikání společnosti, nesmí být členem statutárního orgánu jiné právnické osoby s obdobným předmětem činnosti, nesmí se účastnit na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením. (§ 199 ZOK)

V případě a.s. nesmí člen představenstva podnikat v předmětu činnosti společnosti, nesmí být členem statutárního orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti a nesmí se účastnit na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením. (§ 441 ZOK)

Členové orgánů jsou povinni jednat s péčí řádného hospodáře, tzn. jednat pečlivě a s potřebnými znalostmi. Pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná dle ZOK ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informativně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace.

3.2.6 Zrušení a zánik obchodní korporace

Zrušení a zánik obchodních korporací se řídí právní úpravou obsaženou v občanském zákoníku. Zákon o obchodních korporacích přináší jen některé výjimky, které se však na obchodní korporace použijí přednostně před občanským zákoníkem. Soud může obchodní korporaci po jejím vzniku prohlásit i bez návrhu za neplatnou, pokud nebyla společenská smlouva pořízena v předepsané formě, nebyla dodržena ustanovení o výši nejnižšího

splacení základního kapitálu, nebo soud zjistí nezpůsobilost k právním jednáním všech zakládajících společníků. Zákon o obchodních korporacích uvádí jako nezbytnou náležitost pro právní existenci právnické osoby pouze uvedení obchodní firmy, výše vkladů, celkové výše upsaného základního kapitálu a předmětu podnikání nebo činnosti.

Soud zruší obchodní korporaci a nařídí její likvidaci, pokud obchodní korporace pozbyla všechna podnikatelská oprávnění, pokud není schopna po dobu delší než jeden rok vykonávat svou činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky, nebo pokud provozuje činnost, kterou podle jiného právního předpisu mohou vykonávat jen fyzické osoby. (Novotný, Šásek, 2017)

3.3 Rozdíl mezi osobními a kapitálovými korporacemi

Důvodem existence osobních obchodních korporací je většinou spojení určitých osob a využití jejich znalostí pod společnou firmou za osobní účasti těchto společníků. Osobní obchodní korporace jsou vždy tvořeny minimálně dvěma členy.

Čistou formu osobních obchodních korporací představuje veřejná obchodní společnost. Společníci se v ní sdružují s ohledem na své osobní kvality a své vzájemné vztahy. Společníkem může být pouze osoba splňující požadavky živnostenského zákona. Společníci spoléhají jeden na druhého, neboť všichni solidárně a neomezeně ručí za dluhy korporace. V případě neuvážené volby druhého společníka lze velmi jednoduše přijít o celý svůj majetek. Každý společník v.o.s. je statutárním orgánem společnosti. Korporace netvoří základní kapitál a společníci tedy nemají zákonnou vkladovou povinnost. V souvislosti s existencí právnické osoby je korporace povinna vést účetnictví. (Novotný, Šásek, 2017)

Komanditní společnost je tradičně řazena mezi osobní korporace, přestože má v sobě také prvky kapitálové. Její osobní povaha stojí na osobě komplementáře, který stejně jako společník veřejné obchodní společnosti nemá ze zákona vkladovou povinnost, neomezeně ručí za dluhy korporace a je tím, kdo korporaci obchodně vede. Osoba komanditisty vstupuje do této právní formy obchodní korporace jako kapitálový prvek. Postavení komanditisty se blíží postavení společníka ve společnosti s ručením omezeným. Komanditista má vkladovou povinnost a ručí za dluhy korporace pouze do výše svého nesplaceného vkladu. (Dvořák, 2012)

Na druhé straně stojí kapitálové korporace, jejichž fungování je založeno především na kumulaci kapitálu v podobě vkladů jednotlivých společníků a jeho využití k podnikatelským účelům. Kapitálové korporace mohou být založeny pouze jednou osobou.

Jak uvádí Jonathan Berk v knize *Corporate finance*, kapitálové společnosti jsou ve světě nejoblíbenější právní formou podnikání. Například v Polsku v roce 2013 existovalo 382 526 obchodních společností, z toho 328 189 bylo společností kapitálových a jen 54 337 společností osobních. (Stachowicz-Szczepanik, 2014)

Nejrozšířenější formou obchodní korporace v ČR je společnost s ručením omezeným. Základní kapitál a vklady společníků jsou tvořeny povinně, jejich výše je stanovena zákonem. Velmi důležitý je kapitálový přínos, tedy poměr vkladu společníka k základnímu kapitálu. Od tohoto poměru se odvíjí hlasovací podíl společníka, jeho podíl na zisku, na likvidačním zůstatku a na zvýšení základního kapitálu. Společníci ručí za dluhy korporace omezeně, tedy do výše nesplacených vkladů, nebo vůbec. Společníkovi zaniká ručení po splacení jeho vkladu. (Salachová a kol., 2014)

Druhou formou obchodní korporace kapitálové je akciová společnost. Tato korporace má společné znaky se společností s ručením omezeným s výjimkou ručení. Akcionáři totiž osobně neručí za dluhy korporace za jejího trvání. (Černá, 2015)

4 Osobní obchodní korporace

Tato bakalářská práce je zaměřena na osobní obchodní korporace. Jak již bylo uvedeno, do osobních obchodních korporací patří veřejná obchodní společnost a komanditní společnost. Jsou to korporace minimálně dvoučlenné. Každý společník osobních korporací má právo se podílet na obchodním vedení a jednat jménem korporace. Osobní obchodní korporace nemají stanoven základní kapitál. Vklady u těchto korporací jsou nepovinné.

4.1 Veřejná obchodní společnost

Veřejná obchodní společnost je společnost alespoň dvou osob, které se společně účastní na jejím podnikání nebo správě jejího majetku a ručí za její dluhy společně a nerozdílně. (§ 95 odst. 1 ZOK).

4.1.1 Charakteristika veřejné obchodní společnosti

Veřejná obchodní společnost musí být založena minimálně dvěma osobami. Pokud klesne počet členů v. o. s. pod dvě osoby, soud po uplynutí přiměřené nápravné lhůty ke zjednání nápravy automaticky veřejnou obchodní společnost zruší a rozhodne o její likvidaci. Maximální počet společníků není stanoven.

Společníky veřejné obchodní společnosti mohou být jak fyzické, tak právnické osoby. Je-li společníkem právnická osoba, musí určit pověřeného zmocněnce, tedy fyzickou osobu, která bude vykonávat společnická práva a povinnosti za právnickou osobu. Společníky veřejné obchodní společnosti se nemůžou stát osoby, na jejichž majetek byl prohlášen konkurs, nebo u nichž byl zamítnut návrh na zahájení insolvenčního řízení pro nedostatek majetku anebo u nichž byl konkurs zrušen proto, že majetek dané osoby byl zcela nepostačující. (Černá, 2015)

Veřejná obchodní společnost vyžaduje osobní účast společníků na podnikání nebo správě majetku korporace. S tím souvisí také individuální příspěvek každého společníka na výkonu a rozvoji aktivity, kvůli které byla veřejná obchodní společnost založena. Veřejná obchodní společnost může být založena pouze za účelem podnikatelským nebo za účelem správy vlastního majetku. Výkonem podnikatelské činnosti se rozumí výkon samostatné výdělečné činnosti na vlastní účet a odpovědnost za účelem dosažení zisku. (Černá, 2015)

Obchodní firmou veřejné obchodní společnosti je jméno, pod kterým je korporace zapsaná v obchodním rejstříku. Vždy musí být jasně identifikovatelná forma obchodní korporace. Označením korporace je „veřejná obchodní společnost“ nebo dvě podoby zkratk „veř. obch. spol.“ a „v. o. s.“ Pokud firma veřejné obchodní společnosti obsahuje jméno alespoň jednoho ze společníků, je přípustný také dodatek „a spol.“.

Společníci veřejné obchodní společnosti ručí za dluhy korporace společně a nerozdílně. Nový společník, který změnou společenské smlouvy přistoupí do korporace za jejího trvání, ručí také za dluhy korporace, které vznikly před jeho přistoupením. Společník, který z korporace vystoupí za jejího trvání, i nadále ručí za dluhy korporace, které vznikly v době jeho účasti. Osobní solidární ručení společníků za dluhy korporace zůstává i v situaci, kdy veřejná obchodní společnost zanikne. (Černá, 2015)

4.1.2 Založení a vznik veřejné obchodní společnosti

Veřejná obchodní společnost se zakládá společenskou smlouvou, která musí být podepsaná všemi společníky. Pravost podpisů všech zakladatelů musí být úředně ověřena.

Podle Zákona o obchodních korporacích, § 98 společenská smlouva musí obsahovat:

- obchodní firmu společnosti,
- předmět podnikání společnosti nebo údaj, že byla založena za účelem správy vlastního majetku, a
- určení společníků uvedením jména nebo jmen a příjmení, v případě právnické osoby názvu a bydliště nebo sídla,

dále podle nového Občanského zákoníku, § 123 musí společenská smlouva obsahovat:

- určení sídlo společnosti, a
- určení prvních členů statutárního orgánu společnosti.

Společenská smlouva dále obsahuje celou řadu ustanovení, které organizují vlastní činnost podniku a upravují právní postavení společníků.

Veřejná obchodní společnost vzniká jako právnická osoba dnem, ke kterému byla zapsána do obchodního rejstříku.

4.1.3 Orgány veřejné obchodní společnosti

Nejvyšším orgánem veřejné obchodní společnosti jsou všichni její společníci. Všichni společníci rozhodují o nejvýznamnějších otázkách existence a fungování korporace. Pro některá rozhodnutí je ze zákona vyžadována dohoda všech společníků, v některých případech zákon připouští většinové rozhodování nebo požaduje rozhodnutí všech společníků za předpokladu, že společenská smlouva nestanoví jinak. (Černá, 2015)

Statutárním orgánem veřejné obchodní společnosti jsou všichni společníci, splňují-li podmínky pro výkon funkce. Společenská smlouva může stanovit, že statutárním orgánem jsou jen někteří společníci, nebo jen jeden společník. Společníci, kteří jsou statutárním orgánem, mají právo jednat za korporaci navenek a právo přijímat rozhodnutí v rámci obchodního vedení. (Černá, 2015)

4.1.4 Práva a povinnosti společníků

Zákon upravuje pouze základní práva a povinnosti, podrobnější úprava je ponechána na vůli společníků a je projevována ve společenské smlouvě. Jak již bylo výše zmíněno, základní povinností každého společníka je osobně se účastnit na podnikání korporace nebo na správě jejího majetku. Společníci ručí za dluhy korporace společně a nerozdílně. Korporace odpovídá za své dluhy celým svým majetkem.

Ze zákona společníci nemají žádnou vkladovou povinnost, protože veřejná obchodní společnost nemusí vytvářet základní kapitál. Vkladová povinnost může být určena ve společenské smlouvě. Společenská smlouva musí stanovit výši vkladu jednotlivých společníků a může upravovat také způsob a lhůtu plnění vkladové povinnosti. Nestanovuje-li společenská smlouva způsob a lhůtu plnění vkladové povinnosti, musí společník dle § 100 ZOK splnit v penězích a to bez zbytečného odkladu po vzniku své účasti ve společnosti.

Společník veřejné obchodní společnosti může svou vkladovou povinnost plnit také provedením nebo prováděním práce nebo poskytnutím nebo poskytováním služby, připouští-li to společenská smlouva a souhlasí-li s tím všichni společníci. V tomto případě obsahuje společenská smlouva také ocenění provedené práce nebo služby, případně jiný způsob vypořádání. (§ 103 ZOK)

Povinností společníka veřejné obchodní společnosti je povinnost loajality a povinnost dodržovat zákaz konkurence. Dle § 109 ZOK společník nesmí bez svolení všech ostatních společníků podnikat v předmětu podnikání společnosti, zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného, nesmí být členem statutárního nebo jiného orgánu jiné obchodní korporace s obdobným předmětem podnikání, ledaže se jedná o koncern, ve kterém se společnost účastní.

4.1.5 Zrušení a zánik veřejné obchodní společnosti

Zánik společnosti má dvě fáze. V první fázi dojde ke zrušení korporace a ve druhé fázi korporace zaniká a to ke dni zápisu jejího výmazu do obchodního rejstříku.

Nový občanský zákoník § 168 uvádí obecné důvody pro zrušení právnické osoby: *„Právnická osoba se zrušuje právním jednáním, uplynutím doby, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo dosažením účelu, pro který byla ustavena, a z dalších důvodů stanovených zákonem.*

Zvláštní důvody pro zrušení veřejné obchodní společnosti upravuje ZOK. Mezi zvláštní důvody zrušení v. o. s. dle § 113 odst. 1 patří:

- a) Výpověď společníka ze společnosti. Tato výpověď musí být podaná nejpozději 6 měsíců před uplynutím účetního období, pokud společenská smlouva neurčí lhůtu jinou.
- b) Nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým společnost zrušuje.
- c) Smrt společníka, ledaže společenská smlouva připouští dědění podílu.
- d) Zánik společníka právnické osoby, ledaže společenská smlouva připouští přechod podílu na právního nástupce.
- e) Nabytí právní moci rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek některého ze společníků nebo zamítnutí návrhu na zahájení insolvenčního řízení pro nedostatek majetku nebo zrušení konkursu proto, že je společníkův majetek nepostačující.
- f) Nabytí právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení některého ze společníků.
- g) Pravomocné nařízení výkonu rozhodnutí postižení podílu některého společníka ve společnosti, nebo nabytí právní moci exekučního příkazu k postižení podílu některého společníka ve společnosti po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě ke

splnění vymáhané povinnosti, a byl-li v této lhůtě podán návrh na zastavení exekuce, nabytí právní moci takové ho rozhodnutí.

- h) Nesplňuje-li žádný ze společníků požadavky dle § 46, a to dnem, kdy tato skutečnost nastane.
- i) Vyloučení společníka podle § 115 odst. 1
- j) Jiné důvody určené ve společenské smlouvě.

Veřejná obchodní společnost vstupuje do likvidace zrušením korporace. Důsledkem zrušení korporace a vstupu do likvidace je zánik korporace, který však společníci mohou za zákonem stanovených podmínek odvrátit. V některých případech lze zánik korporace odvrátit například přistoupením nového společníka nebo obnovením účasti společníka, kvůli kterému se společnost zrušuje. Přistoupí-li nový společník, musí splňovat požadavky dle § 46, aby mohl vykonávat funkci statutárního orgánu. (Černá, 2015)

Byla-li v. o. s. zrušena z důvodů uvedených pod písmenem a), c), d), e), f), g), i), a j), korporace může nadále trvat, pokud se o tom dohodnou zbývající společníci (musí být alespoň dva).

Pokud nebude rozhodnuto o dalším trvání veřejné obchodní společnosti, po skončení likvidace podá likvidátor návrh na výmaz korporace z obchodního rejstříku. Tímto výmazem veřejná obchodní společnost zanikne.

4.1.6 Ekonomické a právní aspekty zaměřené na výhody a nevýhody

v.o.s.

Veřejných obchodních společností se v České republice nachází velmi málo. Hlavním důvodem může být osobní účast společníků na činnosti firmy a také fakt, že společníci ručí společně a nerozdílně za závazky korporace.

Tato forma korporace je vhodná pro specifický avšak ne příliš složitý druh podnikání, který vyžaduje individuální znalosti a dovednosti a potřebuje osobní aktivitu ze strany společníků. Důležité je společné úsilí dosáhnout úspěchu pro obchodní korporaci.

Výhodou veřejné obchodní společnosti je, že společníci nemusejí vytvářet základní kapitál ani rezervní fond, to znamená, že nemají žádnou vkladovou povinnost. Veřejné obchodní společnosti jsou vhodné pro malý typ podnikání.

Nevýhodou veřejné obchodní společnosti je ručení celým svým majetkem. Pro společníky je tato forma obchodní korporace velmi riziková. Další nevýhodou může být to, že v.o.s. je korporací minimálně dvou společníků. Klesne-li počet společníků na jednoho, korporace se automaticky zrušuje.

4.2 Komanditní společnost

Komanditní společnost je společnost, v níž alespoň jeden společník ručí za její dluhy omezeně (dále jen „komanditista“) a alespoň jeden společník neomezeně (dále jen „komplementář“). (§ 118 odst. 1 ZOK)

4.2.1 Charakteristika komanditní společnosti

Komanditní společnost je právnickou osobou, která může být založena pouze společenskou smlouvou a to pouze za podnikatelským účelem nebo za účelem správy vlastního majetku. (§ 2 odst. 1 ZOK)

Komanditní společnost je společností minimálně dvou společníků, nejméně jednoho komanditisty a jednoho komplementáře. Stejně jako u v. o. s., klesne-li počet členů komanditní společnosti pod dvě osoby, soud po uplynutí přiměřené nápravné lhůty ke zjednání nápravy automaticky komanditní společnost zruší a rozhodne o její likvidaci. (Černá, 2015)

Komanditní společnost je společnost, která se řadí mezi osobní korporace. Uvádí se také, že se jedná o smíšenou korporaci, protože má prvky osobní i kapitálové korporace. Osobní povahu korporace vtiskují komplementáři. Komplementáři ručí solidárně a neomezeně, jejich povinností je také vyrovnání případné ztráty korporace. Pouze komplementáři mohou zastupovat a obchodně vést korporaci. Na druhé straně stojí komanditisté, kteří vnášejí do korporace kapitálový prvek. Komanditista má vkladovou povinnost určenou ve společenské smlouvě, za dluhy korporace ručí pouze omezeně a zásadně nehradí případnou ztrátu korporace. Podíly komanditistů se určují podle poměru jejich vkladů. Komplementář

může mít pouze jeden podíl v jedné komanditní společnosti, naopak komanditista může mít v jedné komanditní společnosti více podílů. (Černá, 2015)

Obchodní firmou komanditní společnosti je jméno, pod kterým je korporace zapsaná v obchodním rejstříku. Obchodní korporace se povinně zapisují do obchodního rejstříku. Vždy musí být jasně identifikovatelná forma obchodní korporace. Dodatkem korporace označujícím právní formu je „komanditní společnost“, může být nahrazen také zkratkou v podobě „kom. spol.“ nebo „k. s.“ Je-li v obchodní firmě korporace uvedeno jméno komanditisty, ručí za dluhy společnosti jako komplementář.

4.2.2 Založení a vznik komanditní společnosti

Komanditní společnost se zakládá společenskou smlouvou. Ta musí mít písemnou formu, avšak není vyžadována forma veřejné listiny. Společníky komanditní společnosti se nemůžou stát osoby, na jejichž majetek byl v posledních 3 letech prohlášen konkurs, nebo byl zamítnut návrh na zahájení insolvenčního řízení pro nedostatek majetku anebo byl konkurs zrušen proto, že majetek dané osoby byl zcela nepostačující. (Černá, 2015)

Podle nového Občanského zákoníku, § 123 musí společenská smlouva obsahovat:

- obchodní firmu společnosti,
- sídlo společnosti,
- předmět činnosti
- určení společníků uvedením jména nebo jmen a příjmení, v případě právnické osoby názvu a bydliště nebo sídla,
- určení prvních členů statutárního orgánu,

dále podle Zákonu o obchodních korporacích, § 124 společenská smlouva musí obsahovat:

- určení, který ze společníků je komplementář a který komanditista
- výši vkladu každého komanditisty.

Stanoví-li společenská smlouva, že komanditisté ručí do výše komanditní sumy, musí společenská smlouva obsahovat také výši komanditní sumy. Společenská smlouva komanditní společnosti může samozřejmě obsahovat i další ujednání, například stanovit podmínky, za nichž mohou komplementáři splnit svou vkladovou povinnost i provedením

práce nebo poskytnutím služeb, nebo mohou určit, že statutárním orgánem jsou jen někteří nebo pouze jeden komplementář. (Černá, 2015)

Komanditní společnost vzniká jako právnická osoba a to dnem zápisu do obchodního rejstříku.

4.2.3 Orgány komanditní společnosti

Nejvyšším orgánem komanditní společnosti jsou všichni společníci. Všichni společníci rozhodují ve věcech, které nepřísluší statutárnímu orgánu, neurčí-li společenská smlouva jinak. Každý společník má ze zákona jeden hlas. Komanditisté a komplementáři hlasují zvlášť.

Statutárním orgánem komanditní společnosti je každý její komplementář, který splňuje podmínky členství v orgánu korporace. Obchodní vedení a zastupování korporace náleží společníkům, kteří jsou statutárním orgánem korporace. Statutárním orgánem korporace může být pouze jeden nebo několik komplementářů, pokud tak určí společenská smlouva.

4.2.4 Práva a povinnosti společníků

Komplementář ručí za dluhy korporace neomezeně, tedy celým svým majetkem společně a nerozdílně. Komanditista ručí za dluhy korporace omezeně, to znamená společně a nerozdílně do výše svého nesplaceného vkladu.

Ze zákona vkladovou povinnost mají pouze komanditisté. Výše vkladu komanditisty určuje velikost jeho podílu na korporaci. Komplementář ze zákona nemá vkladovou povinnost, ale může být stanovena ve společenské smlouvě. Komplementář může za stanovených podmínek splnit jeho vkladovou povinnost také provedením prací nebo poskytnutím služeb. Společníci mohou vložit do korporace peníze nebo jinou penězi ocenitelnou a převoditelnou věc.

Dle zákona se ztráta dělí mezi korporaci a komplementáře. Neurčí-li společenská smlouva nebo rozhodnutí všech společníků jinak, komanditisté ztrátu nenesou. Je-li ve společenské smlouvě uvedena komanditní suma, ztrátu hradí komanditista s ostatními společníky podle svého podílu, avšak jen do výše své komanditní sumy. Komanditní suma je určená částka, do jejíž výše ručí komanditisté za dluhy korporace. Její výše se zapisuje do obchodního

rejstříku. Tato suma nesmí být nižší než výše vkladu komanditisty, snižuje se v rozsahu, ve kterém komanditista splnil svou vkladovou povinnost. (Černá, 2015)

Stejně jako u veřejné obchodní společnosti, platí také u komanditní společnosti zákaz konkurence. Společník nesmí bez svolení všech ostatních společníků podnikat v předmětu podnikání korporace, zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného, nesmí být členem statutárního nebo jiného orgánu jiné obchodní korporace s obdobným předmětem podnikání, ledaže se jedná o koncern, ve kterém se korporace účastní. (Černá, 2015)

4.2.5 Zrušení a zánik komanditní společnosti

I u komanditní společnosti má zánik společnosti dvě fáze. V první fázi dojde ke zrušení korporace a ve druhé fázi korporace zaniká a to ke dni zápisu jejího výmazu do obchodního rejstříku.

Nový občanský zákoník § 168 uvádí obecné důvody pro zrušení právnické osoby: *„Právnická osoba se zrušuje právním jednáním, uplynutím doby, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo dosažením účelu, pro který byla ustavena, a z dalších důvodů stanovených zákonem.“*

Komanditní společnost se zrušuje také dalšími důvody. Nad rámec zákonné úpravy mohou být zrušovací důvody uvedeny ve společenské smlouvě. Osobní obchodní korporace jsou si velmi blízké, a proto platí pro komanditní společnost speciální zrušovací důvody stanovené pro veřejnou obchodní společnost (§ 113 ZOK), pouze s odchylkami zaměřenými na postavení komanditistů. Zrušovacím důvodem komanditní společnosti je:

- a) Výpověď společníka ze společnosti podaná nejpozději 6 měsíců před uplynutím účetního období, pokud společenská smlouva neurčí lhůtu jinou.
- b) Nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým společnost zrušuje.
- c) Smrt komplementáře, ledaže společenská smlouva připouští dědění podílu.
- d) Zánik komplementáře (právnické osoby), ledaže společenská smlouva připouští přechod podílu na právního nástupce.
- e) Nabytí právní moci rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek některého ze komplementářů nebo zamítnutí návrhu na zahájení insolvenčního řízení pro

nedostatek majetku nebo zrušení konkursu proto, že je komplementářův majetek nedostačující.

- f) Nabytí právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení některého z komplementářů.
- g) Pravomocné nařízení výkonu rozhodnutí postižení podílu některého komplementáře ve společnosti, nebo nabytí právní moci exekučního příkazu k postižení podílu některého komplementáře ve společnosti po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti, a byl-li v této lhůtě podán návrh na zastavení exekuce, nabytí právní moci takové ho rozhodnutí.
- h) Žádný z komplementářů nesplňuje požadavky dle § 46.
- i) Vyloučení společníka podle § 115 odst. 1.
- j) Jiné důvody určené ve společenské smlouvě.

Z výše uvedených důvodů, je možné vyčíst odlišné právní postavení komanditistů a komplementářů. Důvodem pro zrušení komanditní společnosti není smrt nebo zánik komanditisty, prohlášení konkursu na majetek komanditisty nebo zamítnutí návrhu na zahájení insolvenčního řízení, schválení oddlužení komanditisty nebo nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuční příkaz k postižení podílu komanditisty. Tyto důvody týkající se komanditisty, vedou jen k zániku jeho účasti v komanditní společnosti.

Může být obnovena účast komanditisty, v případě že odpadnou důvody pro zánik jeho účasti v korporaci.

Ruší-li se komanditní společnost s likvidací, společníkovi vzniká právo na podíl na likvidačním zůstatku. Likvidační zůstatek se dělí podle výše, v jaké společnosti splnili vkladovou povinnost. Zbytek se dělí mezi společníky rovným dílem. Ve společenské smlouvě může být uvedena jiná možnost rozdělení likvidačního zůstatku. (Černá, 2015)

Nebude-li rozhodnuto o dalším trvání společnosti, likvidátor po skončení likvidace podá návrh na výmaz korporace z obchodního rejstříku. Komanditní společnost zaniká výmazem z obchodního rejstříku. (Černá, 2015)

4.2.6 Ekonomické a právní aspekty zaměřené na výhody a nevýhody k.s.

Podobně jako veřejné obchodní společnosti, ani komanditní společnosti nejsou v České republice velmi rozšířenou právní formou podnikání. Komanditní společnost je výhodná pro osoby, které nedisponují velkým počátečním kapitálem a nechtějí zakládat korporaci sami. Mezi společníky je však nutná důvěra.

Vkladová povinnost se vztahuje pouze na komanditisty. Ti po splacení vkladu neručí za dluhy společnosti, naopak komplementáři ručí za závazky celým svým majetkem. Zde je pro komplementáře velké riziko podnikání, které se kompenzuje větším množstvím práv při vedení společnosti. Komanditisté mají pouze minimální pravomoci.

Nevýhodou komanditních společností je fakt, že jsou málo rozšířené a proto je obtížné pro tuto formu podnikání získat cizí zdroje financování. I komanditní společnost je společností minimálně dvou společníků – jednoho komanditisty a jednoho komplementáře. Klesne-li počet společníků pod dva, společnost se automaticky zrušuje.

5 Analýza vývoje počtu osobních obchodních korporací v České republice

Jak bylo již výše zmíněno, od roku 1951 osobní obchodní korporace neexistovaly a ani nemohly být zakládány. Po revoluci v roce 1989 začal v České republice obtížný proces návratu k obchodnímu právu. Dne 1. 5. 1990 nabyl účinnost zákon č. 103/1990 Sb., který novelizoval hospodářský zákoník a tak po dlouhých čtyřiceti letech bylo opět umožněno zakládání obchodních korporací. (Pelikánová, 2005)

Podrobnější úpravu osobních obchodních korporací přinesl až zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který dne 1. 1. 1992 nahradil hospodářský zákoník. Tento zákoník byl v průběhu své existence několikrát novelizován. S účinností od 1. 1. 2014 vstoupil v platnost zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který společně se zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích zcela nahradil původní obchodní zákoník.

Následující odstavce znázorňují, jak změny zákonů a jiné ekonomické události působily na vývoj osobních obchodních korporací v České republice od roku 1991 až do současnosti. Analýza je zpracována na základě informací získaných od zaměstnance Českého statistického úřadu, avšak veškeré tabulky a grafy jsou vytvořeny autorkou bakalářské práce.

První část vymezuje poměr zastoupení osobních obchodních korporací. Podkladová data jsou uvedena za období od roku 1991 do roku 2017 včetně. Druhá část této kapitoly se zabývá počtem vzniklých a zaniklých veřejných obchodních společností a komanditních společností od roku 2003 do roku 2017. Třetí a zároveň poslední částí je prognóza vývoje počtu osobních obchodních korporací. Prognóza se zabývá budoucím vývojem počtu osobních obchodních korporací a předpokládaným počtem vzniklých a zaniklých společností. Predikce je zhotovena za pomoci funkce List prognózy v programu Excel a to na sedmileté období v případě prognózy vývoje počtu osobních obchodních korporací a čtyřleté období v případě prognózy počtu vzniklých a zaniklých společností.

5.1 Počet zastoupení osobních obchodních korporací

Jak je již výše zmíněno, osobní obchodní korporace jsou v České republice, v porovnání s kapitálovými obchodními korporacemi, málo rozšířené. Z tohoto důvodu se jedná o relativně nízká čísla. Český statistický úřad poskytuje data od roku 1991 do roku 2017. Jedná se tedy o 27 pozorování, která jsou rozdělena do třech tabulek po 9 letech. V každé tabulce je uveden rok a počet veřejných obchodních společností a komanditních společností v daném roce.

Počet zastoupení veřejných obchodních společností a komanditních společností v letech 1991 - 1999 je zobrazen v následující tabulce. Počet osobních obchodních korporací se ve sledovaném období zvyšoval. Od roku 1991 do roku 1995 rostl počet společností rychleji než v následujících letech. Procentuální nárůst v prvních pěti sledovaných letech činil 151,36 % a od roku 1995 do roku 1999 činil průměrný procentuální nárůst pouze 24,92 %. Od roku 1991 do roku 1999 vzniklo celkem 5442 nových osobních obchodních korporací. Oficiální data vzniků a zániků těchto společností nejsou za toto období známa, Český statistický úřad je zaznamenává až od roku 2003.

Tabulka 1: Počet osobních obchodních korporací v letech 1991 - 1999

Rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
v.o.s.	2351	3377	4526	5165	5879	6128	6377	6840	7336
k.s.	192	294	376	431	513	543	560	609	649
Celkem	2543	3671	4902	5596	6392	6671	6937	7449	7985

Zdroj: vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

V tomto období bylo přijato několik významných novel, avšak žádná z nich se netýkala osobních obchodních korporací.

Následující tabulka zaznamenává počet zastoupení osobních obchodních korporací v letech 2000 – 2008. V tomto období došlo k několika významným událostem, které mohly mít pozitivní či negativní dopad na vývoj obchodních korporací. Jedná se o novelizaci zákona z roku 2000, vstup ČR do EU a globální finanční krizi z roku 2008.

Významná novela, která nabyla účinnosti k 1. 1. 2001, přinesla nějaké změny týkající se obchodních společností. Tato novela stanoví, kdo může být společníkem veřejné obchodní

společnosti a komplementářem v komanditní společnosti. Jak je patrné z tabulky níže, tato změna nevyvolala žádné podstatné změny v růstu počtu osobních obchodních korporací.

Pokles počtu veřejných obchodních společností je viditelný od roku 2004, ve kterém vstoupila Česká republika do Evropské unie. Vstup do EU zjednodušil obchodování s ostatními členskými státy a je možné, že pro toto obchodování si podnikatelé raději vybrali jinou právní formu podnikání. V tomto roce vznikl nový typ obchodní společnosti – Evropské hospodářské zájmové sdružení (EHZS).

Tabulka 2: Počet osobních obchodních korporací v letech 2000 - 2008

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
v.o.s.	7489	7629	7729	7846	7794	7754	7652	7579	7474
k.s.	675	687	700	700	692	703	722	735	740
Celkem	8164	8316	8429	8546	8486	8457	8374	8314	8214

Zdroj: vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

Od vstupu ČR do EU pokračuje vývoj osobních obchodních korporací stále klesajícím tempem. Jak bylo již výše zmíněno, v roce 2008 proběhla globální finanční krize. V tomto roce vzniklo o 100 osobních společností méně než v roce předchozím.

Další důležitou událostí, která ovlivnila vývoj osobních obchodních korporací, je rekodifikace právní úpravy z roku 2014. Ta výrazně zjednodušila zakládání společnosti s ručením omezeným. Výše základního kapitálu se z původní výše 200 000 Kč snížila na pouhou jednu korunu.

Tabulka 3: Počet osobních obchodních korporací v letech 2009 - 2017

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
v.o.s.	7395	7391	7263	7160	6998	6854	6665	6495	6291
k.s.	746	740	745	753	754	758	737	722	721
Celkem	8141	8131	8008	7913	7752	7612	7402	7217	7012

Zdroj: vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

Nová právní úprava je účinná od 1. 1. 2014, avšak v platná je již od první třetiny roku 2012. Pravděpodobně v důsledku této platnosti NOZ a ZOK se od roku 2013 začal počet osobních obchodních korporací snižovat výrazně rychlejším tempem.

Po této rekonstrukci je s.r.o. u většiny podnikatelů vnímána jako nejvhodnější forma podnikání. Klesne-li počet společníků osobní společnosti pod dva, společnost se automaticky zrušuje. Tato podmínka může být jedním z důvodů pro založení kapitálové společnosti. Kapitálovou společností je totiž možné založit jednou osobou a výše ZK se u s.r.o. snížila na 1Kč. Vádí-li podnikateli povinnost neomezeného ručení a riziko zrušení společnosti kvůli snížení počtu společníků, dá přednost založení společnosti s ručením omezeným.

5.2 Počet vzniklých a zaniklých osobních společností

Statistický úřad má k dispozici údaje o vzniklých a zaniklých osobních obchodních korporacích od roku 2003 do roku 2017.

Tabulka 4: Počet vzniklých a zaniklých v.o.s. v letech 2003 - 2009

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vznik v.o.s.	182	151	98	71	85	58	96
Zánik v.o.s.	111	152	108	139	136	131	157

Zdroj: vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

V předchozí tabulce je viditelné, že ve sledovaném období vzniklo nejvíce veřejných obchodních společností v prvním sledovaném roce. Jednalo se o 182 nově vzniklých v.o.s. V následujícím roce klesl počet vzniklých v.o.s. o 31 společností a další rok klesl dokonce o 53 společností. Největší procentuální rozdíl ve vznících v.o.s. byl v letech 2010 a 2011. V roce 2010 bylo založeno 140 nových společností a v roce 2011 už vzniklo pouze 66 společností. Jedná se tedy o téměř 53% pokles.

Tabulka 5: Počet vzniklých a zaniklých v.o.s. v letech 2010 - 2017

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vznik v.o.s.	140	66	79	52	35	31	36	35
Zánik v.o.s.	155	174	167	229	150	173	193	215

Zdroj: vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

Jak bylo již zmíněno, v roce 2003 vzniklo nejvíce v.o.s. a v tomto roce jich také téměř nejméně zaniklo. V roce 2003 byl počet veřejných obchodních společností na svém vrcholu s počtem 7846 společností.

Po krizi v roce 2008 začaly v.o.s. rapidně zanikat. Největší počet zaniklých veřejných obchodních společností byl zaznamenán v roce 2013. V tomto roce zaniklo 229 v.o.s. a v roce následujícím se počet zaniklých společností snížil o 79, tedy o 34,5 %. Tento zánik mohl být způsoben blížící se změnou právní úpravy obchodních korporací.

Pro lepší zobrazení vzniků a zániků veřejných obchodních společností je uveden následující obrázek.

Obrázek 1: Počet vzniklých a zaniklých v.o.s. v letech 2003 - 2017

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

Obrázek znázorňuje počet vzniklých a zaniklých veřejných obchodních společností v daném období. Modře označené jsou nově vzniklé v.o.s. a oranžově jsou označené zaniklé v.o.s. Je dobře viditelné, že nejvíce společností vzniklo v roce 2003 a nejvíce jich zaniklo v roce 2013.

Následující dvě tabulky znázorňují počty vzniklých a zaniklých komanditních společností v letech 2003 – 2017. Je viditelné, že v prvních dvou sledovaných letech je počet vzniklých a zaniklých společností stejný. V roce 2003 se jednalo o 13 vzniklých i zaniklých společností a v roce 2004 počet vzniklých i zaniklých společností činil 18.

Tabulka 6: Počet vzniklých a zaniklých k.s. v letech 2003 - 2009

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vznik k.s.	13	18	24	37	29	22	22
Zánik k.s.	13	18	15	12	17	19	17

Zdroj: vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

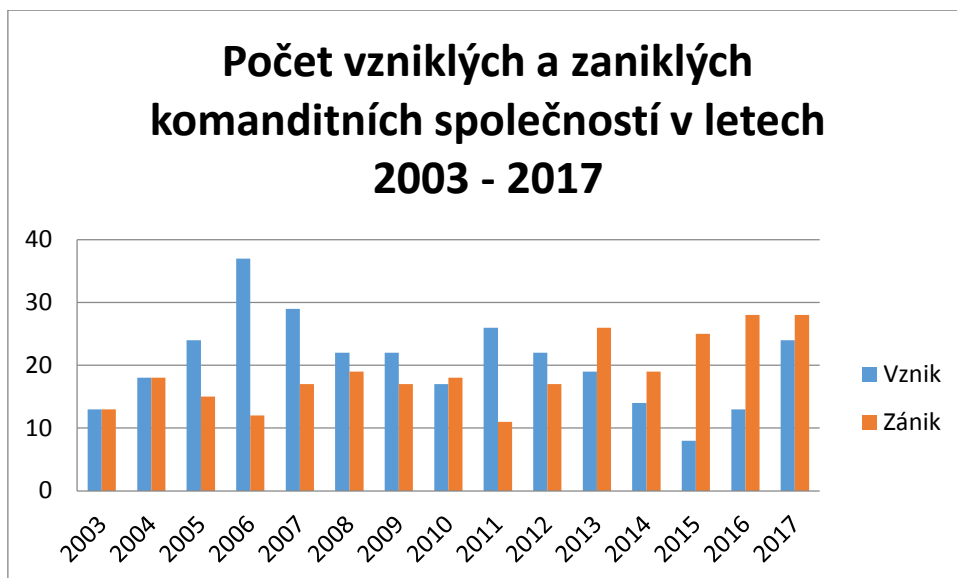
Nejvíce vzniklých k.s. bylo zaznamenáno v roce 2006 a 2007. Česká ekonomika na tom tehdy byla velmi dobře, hospodářský cyklus se nacházel v období expanze do roku 2007. Na konci roku 2007 bylo dosaženo vrcholu. V této době se podnikatelům dařilo velmi dobře. Od roku 2008 byl hospodářský cyklus ve fázi recese a tím došlo k celosvětové ekonomické krizi. Dna bylo dosaženo v polovině roku 2009. (Váchal, 2018)

Tabulka 7: Počet vzniklých a zaniklých k.s. v letech 2010 - 2017

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vznik k.s.	17	26	22	19	14	8	13	24
Zánik k.s.	18	11	17	26	19	25	28	28

Zdroj: vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

V důsledku rekodifikace právní úpravy začalo od roku 2013 více komanditních společností zanikat než vznikat. Pro podnikatele už nebylo tak výhodné zakládat osobní společnosti, ale pravděpodobně nacházeli větší počet výhod v založení jedné z kapitálových společností, společnosti s ručením omezeným. Jak již bylo výše uvedeno, s.r.o. může být založena pouze jedním společníkem, který ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu a základní kapitál tvoří pouze 1 Kč.

Obrázek 2: Počet vzniklých a zaniklých k.s. v letech 2003 - 2017

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ 2018)

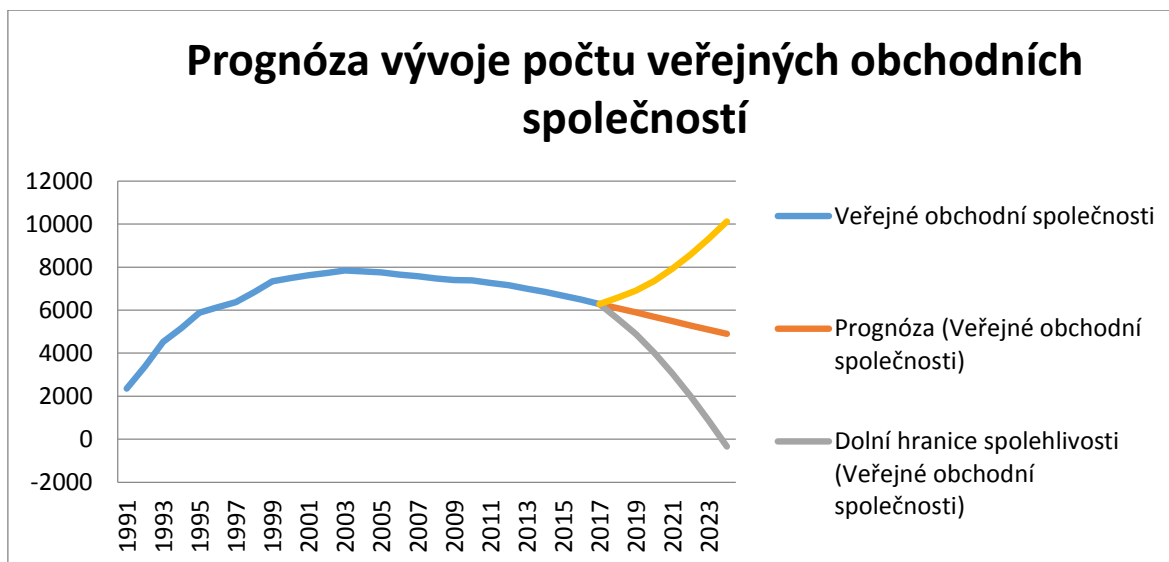
Tento obrázek vyobrazuje počet vzniklých a zaniklých komanditních společností. Opět jsou modře označené nově vzniklé a oranžově zaniklé k.s. Grafické znázornění zobrazuje, že od roku 2005 do roku 2009 více komanditních společností vznikalo, než zanikalo. Naopak od roku 2013 začalo více společností zanikat než vznikat. Počet zaniklých k.s. v roce 2015 byl 3x vyšší než počet vzniklých k.s. v tomto roce.

5.3 Prognóza vývoje osobních obchodních korporací

Do této doby se bakalářská práce zabývala již uplynutými okamžiky. Tato kapitola se věnuje prognóze budoucího vývoje osobních obchodních korporací. Zabývá se budoucím vývojem osobních obchodních korporací a také předpokládanými vznikem a zánikem osobních obchodních korporací. Prognózování je pouze jakýsi odhad, který se odvozuje z informací z minulosti. Tento odhad obsahuje data, která se ve skutečnosti mohou odchýlovat nebo mohou být úplně jiná. V této bakalářské práci je stanovena 95% hranice spolehlivosti, avšak prognózy nepředpokládají ekonomické události, které mohou ve skutečnosti nastat. Významná novelizace nebo změna právní úpravy může ovlivnit vývoj obchodních korporací. Je pravděpodobné, že v nejbližší době nedojde k žádným výrazným změnám, neboť stávající právní úprava je platná pouze 4 roky.

5.3.1 Prognóza vývoje počtu osobních obchodních společností

V následující části práce je pozornost soustředěna na odhad budoucího vývoje počtu veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti. V předešlé pasáži měla data rozsah 27 let, od roku 1991 do roku 2017. Zhotovení predikce je zvoleno pro budoucích 7 let. Čím vyšší by byl rozsah predikce, tím větší by byly odchylky od skutečného budoucího stavu. Pro prognózování budoucího vývoje je použita funkce List prognózy z programu Microsoft Excel, která z hodnot z minulosti vygenerovala pravděpodobné budoucí hodnoty včetně hodnot dolní a horní hranice spolehlivosti. Prognóza je v grafu označena oranžovou barvou, dolní hranice šedou barvou a horní hranice barvou žlutou.

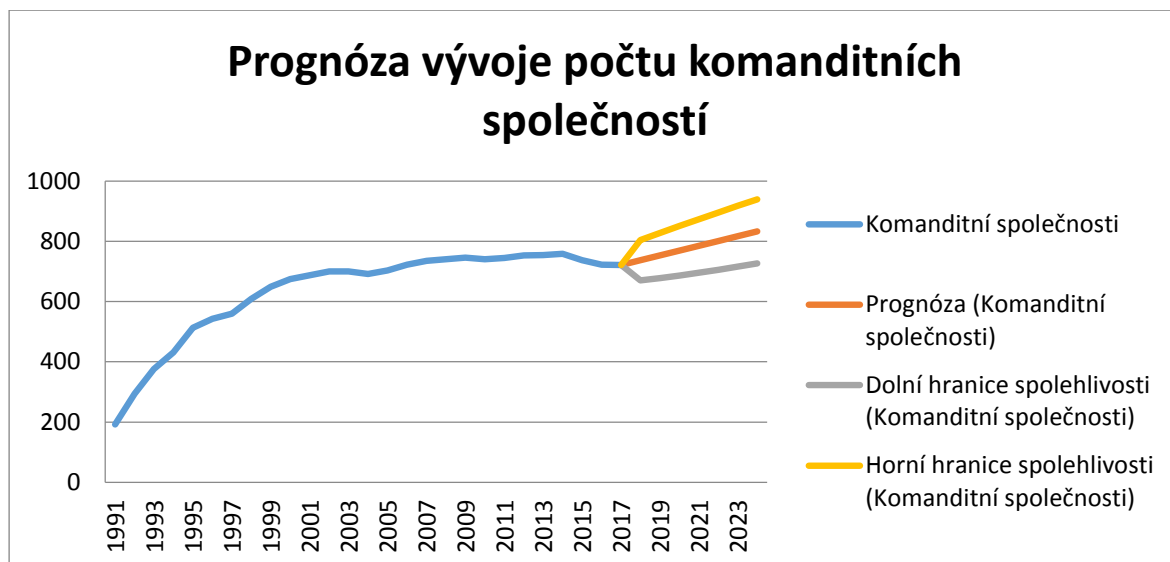

Obrázek 3: Prognóza vývoje počtu veřejných obchodních společností

Zdroj: Vlastní zpracování (Excel)

V programu Excel byl vygenerován Obrázek 3, který názorně ukazuje odhadovaný vývoj počtu veřejných obchodních společností s horní a dolní 95% hranicí spolehlivosti. Prognóza počítá do budoucna s pokračujícím mírným poklesem. V roce 2017 fungovalo 6291 veřejných obchodních společností. V následujícím roce má predikce počtu společností hodnotu 6094, nejnižší hodnota intervalu je 5602 společností a nejvyšší činí 6584 společností. Jak z grafu vyplývá, čím větší je rozsah prognózy, tím vyšší jsou také rozdíly mezi dolní a horní hranicí. Největší rozdíl je vidět v roce 2024, kdy prognóza počtu v.o.s. je 4893 společností. Horní hranice dosahuje 10123 společností a dolní hranice spolehlivosti dosahuje dokonce záporných hodnot.

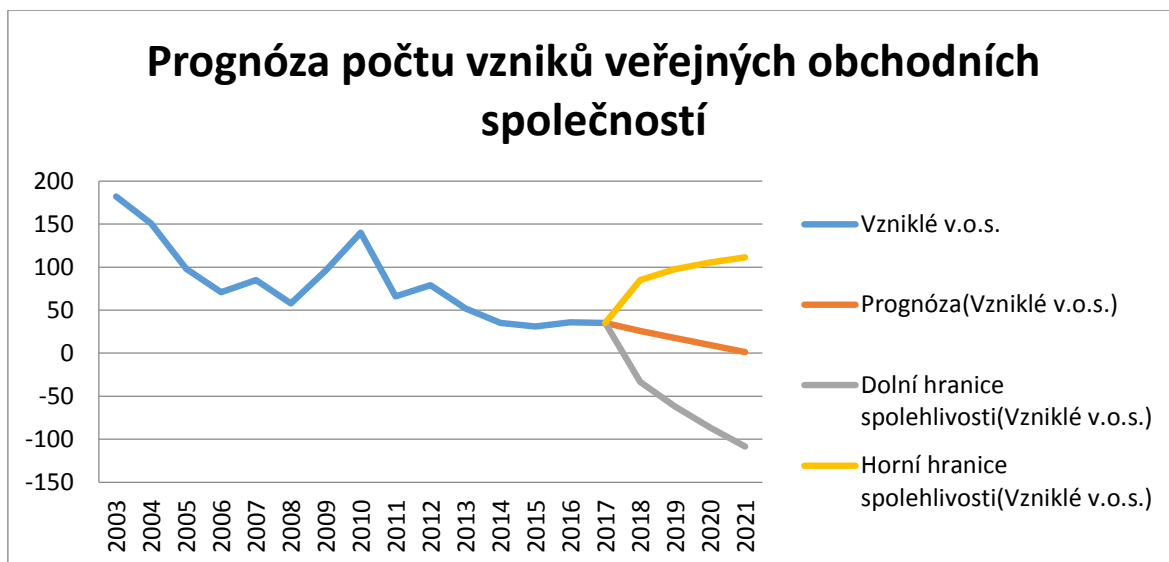
Obrázek 4: Prognóza vývoje počtu komanditních společností

Zdroj: Vlastní zpracování (Excel)

Druhým grafem, který byl z programu Excel vygenerován, je graf ukazující prognózu vývoje počtu komanditních společností. Jak lze vidět na obrázku výše, vývoj komanditních společností pokračuje i do budoucna konstantním růstem, na rozdíl od veřejných obchodních společností. Za zvolené sedmileté období by se měl počet komanditních společností zvýšit o 112. Počet komanditních společností dle prognózy vzroste z 721 společností v roce 2017 na 833 společností v roce 2024. Dolní hranice spolehlivosti v roce 2024 činí 726 společností a horní hranice činí 939 společností. Nedojde-li tedy k žádné výrazné změně právní úpravy, které by mohly nějak ovlivnit vývoj osobních obchodních korporací, bude se pravděpodobně počet komanditních společností stále pomalu zvyšovat.

5.3.2 Prognóza počtu vzniků osobních obchodních společností

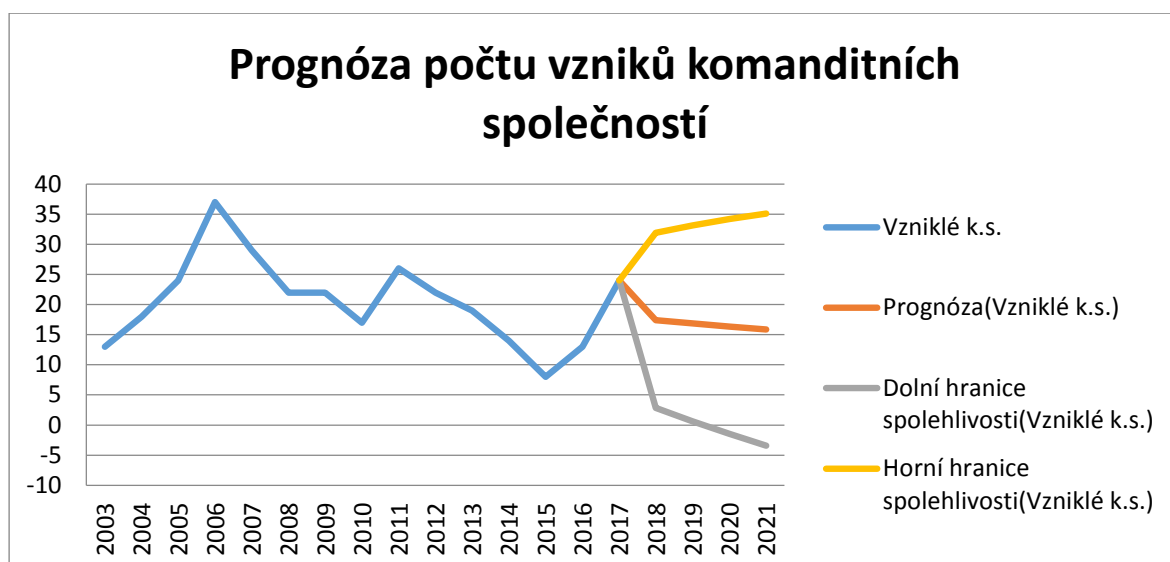
Tato kapitola je věnována prognóze počtu nově vzniklých veřejných obchodních společností a komanditních společností. Aby prognóza měla co nejmenší odchylky, nemá být sledované období delší než jedna třetina sledovaného období. Statistický úřad zaznamenává údaje o vznikách osobních obchodních společností od roku 2003, to je 15 pozorování. Prognóza je proto zhotovena pouze do roku 2021, tedy na 4 roky.

Obrázek 5: Prognóza počtu vzniků veřejných obchodních společností

Zdroj: Vlastní zpracování (Excel)

Obrázek 5 zobrazuje prognózu počtu vzniků veřejných obchodních společností. Predikce vzniků v.o.s. má klesající tendenci. Dle grafu vznikne v roce 2018 jen 25 společností, v roce 2019 společností 17, v roce 2020 společností 10 a v posledním sledovaném roce 2021 vznikne pouze 1 společnost. Dolní hranice spolehlivosti ovšem ukazuje, že již v prvním prognózovaném roce nevznikne žádná společnost, protože se hodnoty dostávají již do záporných čísel. V České republice se bude vznikat stále méně veřejných obchodních společností. Důvodem může být to, že společníci v.o.s. ručí společně a nerozdílně za závazky společnosti. Tato společnost je tedy pro společníky velmi riziková, z důvodu ručení celým svým majetkem. Horní hranice spolehlivosti představuje nárůst v prvním roce na 85 společností, tedy o 50 společností více než v roce 2017. Poté je nárůst pozvolnější. Dle názoru autorky je prognóza (oranžově označená) reálná, v budoucnu bude vznikat stále méně veřejných obchodních společností.

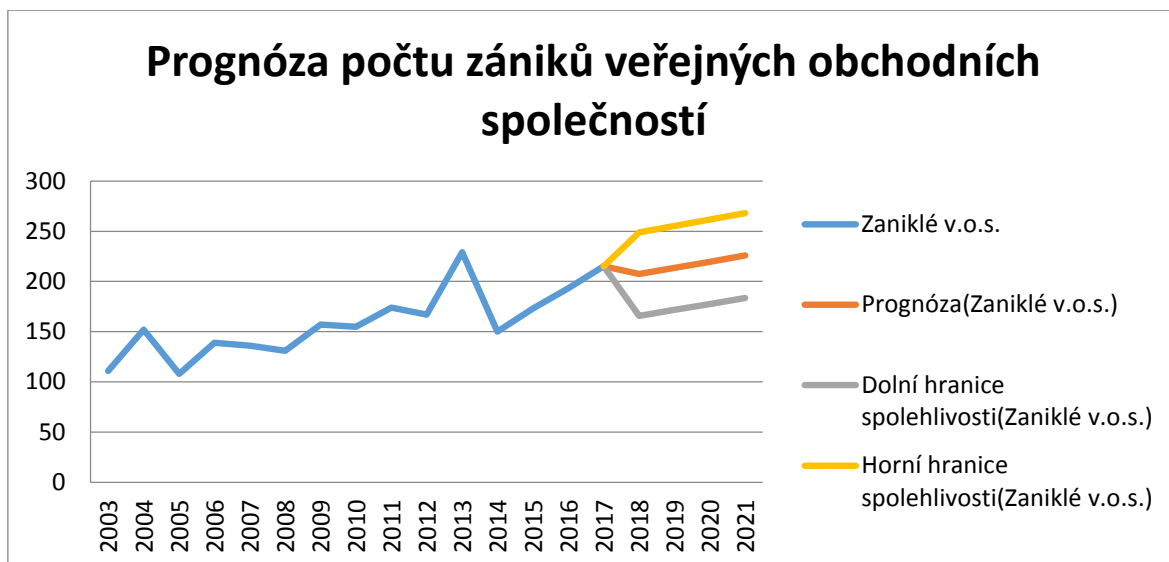
Obrázek 6: Prognóza počtu vzniků komanditních společností

Zdroj: Vlastní zpracování (Excel)

Obrázek 6 promítá prognózu počtu vzniků komanditních společností. Podobně jako v.o.s. i komanditní společnosti by měly mít v budoucnosti klesající tendenci. Dle grafu vznikne v roce 2018 sedmnáct společností, v roce 2019 po zaokrouhlení vznikne také sedmnáct společností, v roce 2020 společností 16 a v roce 2021 by mělo vzniknout společností 15. Dle dolní hranice spolehlivosti vzniknou v prvním prognózovaném roce pouze 3 společnosti a od roku 2019 hodnoty dosahují záporných čísel., tedy neměla by vzniknout již žádná komanditní společnost. Naopak horní hranice spolehlivosti má rostoucí tendenci. V roce 2018 vznikne 32 společností, tedy o 8 více než v roce 2017. V dalších prognózovaných letech je viditelný roční nárůst o jednu společnost. V roce 2019 by jich mělo být 33, 34 v roce 2020 a 34 v roce 2021. Dle této predikce by měly komanditní společnosti stále vznikat, na rozdíl od veřejných obchodních společností.

5.3.3 Prognóza počtu zániků osobních obchodních společností

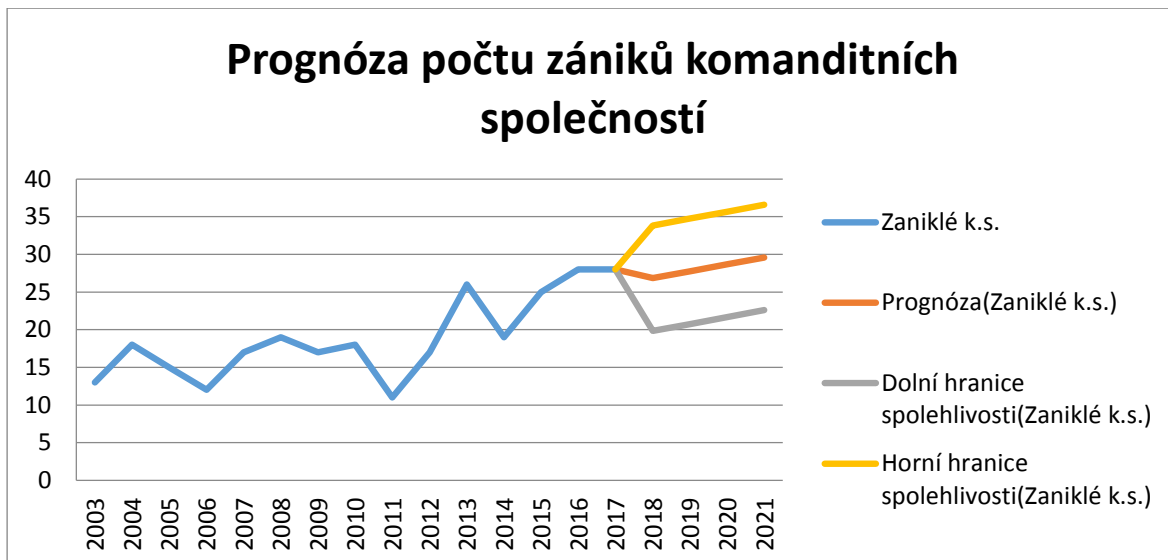
Tato kapitola se věnuje prognóze počtu zaniklých veřejných obchodních společností a společností komanditních. Pro zhotovení prognózy je zvoleno čtyřleté sledované období od roku 2018 do roku 2021 stejně jako u prognózy vzniků osobních obchodních společností.

Obrázek 7: Prognóza počtu zániků veřejných obchodních společností

Zdroj: vlastní zpracování (Excel)

Obrázek 7 se zabývá prognózou zaniklých veřejných obchodních společností. V roce 2017 zaniklo podle statistického úřadu 215 společností. V následujícím roce by jich dle predikce mělo zaniknout o 8 méně, tedy 207. V roce 2019 zanikne 213 společností, v roce 2020 společností 220 a v posledním sledovaném roce 2021 zanikne 226 komanditních společností. Na rozdíl od prognózy počtu vzniklých osobních společností, počty zaniklých osobních společností má vždy rostoucí tendenci. Dolní hranice spolehlivosti uvádí v roce 2018 166 zaniklých společností, v roce 2019 společností 172, v roce 2020 společností 178 a v roce 2021 se předpokládá 184 zaniklých veřejných obchodních společností. Horní hranice spolehlivosti uvádí v roce 2018 249 zaniklých společností, v roce 2019 společností 255, v roce 2020 společností 262 a v roce 2021 268 zaniklých v.o.s. Při srovnání prognózy počtu vzniků a zániků veřejných obchodních společností je viditelné, že společností bude hodně zanikat a jen málo jich bude vznikat.

Obrázek 8: Prognóza počtu zániků komanditních společností

Zdroj: vlastní zpracování (Excel)

Obrázek 8 zobrazuje prognózu zaniklých komanditních společností. V roce 2017 zaniklo 28 komanditních společností. V následujícím roce 2018 by dle prognózy mělo zaniknout o jednu společnost méně, tedy 27. V roce 2019 zanikne 28 společností. Od tohoto roku počítá s ročním nárůstem zaniklých společností o jednu komanditní společnost. V roce 2020 zanikne 29 společností a v posledním sledovaném roce jich zanikne 30. Počty zaniklých komanditních společností mají stejně jako veřejné obchodní společnosti rostoucí tendenci. Dle dolní hranice spolehlivosti zanikne v roce 2018 20 společností, v roce 2019 společností 21, v roce 2020 společností 22 a v roce 2021 je odhadováno 23 zaniklých společností. Horní hranice spolehlivosti předpokládá, že v roce 2018 zanikne 34 společností, v roce 2019 společností 35, v roce 2020 společností 36 a v roce 2021 je uvedeno 37 zaniklých komanditních společností.

Z předchozích prognóz vyplývá, že bude stále více osobních obchodních společností zanikat a čím dál tím méně jich bude vznikat. Malý zájem o zakládání osobních obchodních korporací může být způsoben tím, že lidé raději volí jinou právní formu.

Závěr

Tato bakalářská práce s názvem Obchodní korporace osobní – ekonomické a právní aspekty se zabývá problematikou obchodních korporací osobních. Cílem bakalářské práce bylo zjištění, jak se z časového hlediska vyvíjely osobní obchodní korporace v České republice a následné vyhodnocení zjištěných poznatků a odhad dalšího vývoje osobních obchodních korporací pro několik příštích let. Stanoveného cíle bylo dosaženo pomocí analýzy, která čerpá informace z dat získaných z Českého statistického úřadu. Zhodnocení vývoje osobních společností bylo provedeno na základě porovnání zjištěných hodnot.

V bakalářské práci bylo zjištěno, že vývoj počtu osobních obchodních korporací nebyl vždy ovlivňován jen změnou právní úpravy, ale měly na něj vliv také ekonomické a politické události. Počet osobních obchodních korporací se za prvních devět sledovaných let více než ztrojnásobil. Počet těchto společností se zvyšoval až do roku 2003. Od tohoto roku začal počet v.o.s. klesat a počet k.s. se kolísavě snižoval a rostl se až do roku 2014, poté už pouze klesal.

Poklesy počtu osobních společností mohly být zapříčiněny novelizací obchodního zákoníku v roce 2001, vstupem České republiky do Evropské unie, dále globální finanční krizí v roce 2008. Avšak nejvíce byly osobní obchodní korporace ovlivněny rekonstrukcí soukromého práva v roce 2014. V této právní úpravě byla snížena výše základního kapitálu u společnosti s ručením omezeným na 1 Kč. Z tohoto důvodu je pro podnikatele výhodnější zakládání s.r.o., protože si mohou společnost založit levně a nemají povinnost neomezeného ručení.

Dále byla vytvořena prognóza, která se zabývá budoucím vývojem počtu osobních obchodních korporací a předpokládanými vznikem a zánikem těchto korporací. Dle prognózy vývoje počtu veřejných obchodních společností bylo zjištěno, že počet v.o.s. bude mít i nadále klesající tendenci. Naopak prognóza vývoje počtu komanditních společností má tendenci rostoucí. Přestože je komanditních společností v České republice velmi málo, měl by se jejich počet stále zvyšovat. Prognóza vzniků a zániků osobních obchodních společností dokázala, že i nadále bude více osobních společností zanikat než vznikat.

Při vypracování praktické části závěrečné práce se potvrdila autorky domněnka klesajícího trendu osobních obchodních korporací. Tento trend s sebou nese jak pozitivní, tak také negativní vlastnosti. Pozitivem je, že ne každý se odváží založit osobní obchodní korporaci kvůli neomezenému ručení. Z tohoto důvodu by osobní obchodní korporace mohly být brány jako korporace solidní, protože společníci by měli podnikání brát vážně. Negativní stránkou klesajícího trendu může být jejich úplné vymizení za několik desítek let. Pro tuto negativní stránku ovšem existuje řešení. Pokud by se opětovně zvýšil základní kapitál u s.r.o., mohla by nastat situace, při které by vznikalo více osobních obchodních společností, protože při jejich zakládání společníci nemají povinnost tvořit základní jmění.

Seznam použité literatury

BERK, Jonathan B. A Peter M. DEMARZO. 2017. *Corporate finance*. Fourth edition. Harlow: Pearson. ISBN 978-1-292-16016-0.

BUSINESSINFO, 2013. *Velká změna: obchodní zákoník nahrazuje zákon o obchodních korporacích a občanský zákoník*. [online]. Praha: MS. [cit. 2017-01-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/velka-zmena-obchodni-zakonik-nahrazuje-zakon-o-korporacich-a-obcansky-zakonik-43828.html>

ČECH, Petr a Petr ŠUK. 2016. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: Bova Polygon. ISBN 978-80-7273-177-0.

ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. 2015. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-735-5.

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, občanský zákoník (nový občanský zákoník). In: Sběrka zákonů, 22. 3. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb. ze dne 25. ledna 2012, o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: Sběrka zákonů, 22. 3. 2012, částka 34. ISSN 1211-1244.

Český statistický úřad. 2018. [online]. Praha. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

DVOŘÁK, Tomáš. 2004. *Komanditní společnost*. Praha: ASPI Publishing. ISBN 80-7357-027-0.

DVOŘÁK, Tomáš. 2008. *Osobní obchodní společnosti*. Praha: ASPI – Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-383-6.

DVOŘÁK, Tomáš. 2012. *Osobní obchodní společnosti ve světle rekonstrukce českého obchodního práva*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-755-1.

MULAČOVÁ, Věra, Petr MULAČ a kolektiv. 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4780-4.

NICKELS, William G., James M. MCHUGH a Susan M. MCHUGH. 2012. *Business: connecting principles to practise*. 1st ed. New York: McGraw-Hill/Irwin. ISBN 9780-07-802312-5.

NOVOTNÝ, Jiří a Pavel Šašek. 2017. *Právní základy podnikání*. I. díl, Právní úprava podnikání, závazkové vztahy, pracovní právo. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. ISBN 978-80-261-0691-3.

PELIKÁNOVÁ, Irena. 2005. *Obchodní právo*. 1.díl. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-062-9.

PELIKÁNOVÁ, Irena a Stanislava Černá. 2006. *Obchodní právo 2: Společnosti obchodního práva a družstva*. 1.vyd. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-149-8.

SALACHOVÁ, Bohumila, Bohumil VÍTEK, Jana GLÁSEROVÁ a Milena OTAVOVÁ. 2014. *Obchodní korporace a jejich přeměny (právní, účetní a daňové aspekty)*. Ostrava: KEY Publishing. ISBN 978-80-7418-220-4.

STACHOWICZ-SZCZEPANIK, Wojciech. 2014. *Ile jest spółek w Polsce? Spolkibeztajemnic.pl* [online]. Kielce. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: http://spolkibeztajemnic.pl/ile-jest-spolek-w-polsce/?fbclid=IwAR0N4lzYY5t94puHcmOSqmXtlbVq83qmEA3wLLMXhgryFQ_LhkNmXQ9abFQ

SYNEK, Miroslav a Eva KISLINGEROVÁ, et al. 2015. *Podniková ekonomika*. 6.vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8.

VÁCHAL, Adam, Jaroslav KREJČÍ, Ondřej NEUFUS, Jan NEVYHOŠTĚNÝ a Tomáš KUNC. 2018. *Před 10 lety přišel obří otřes. Globální ekonomická krize v číslech a datech*. *Aktuálně.cz* [online]. Praha. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/globalni-ekonomicka-krize-2008-v-datech-den-po-dni/r~5f4503acb10111e899900cc47ab5f122/?redirected=1553610788>